

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İktüzük 'ün 96'ncı ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Abdullah KOÇ

HDP Ağrı Milletvekili

11 Haziran 2012'de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Kürtçe'nin seçmeli ders kapsamına alınmasıyla birlikte, anadilde eğitim hakkının nasıl ele alınacağına dair birtakım soru işaretlerini de beraberinde getirmiştir. Türkiye'nin "kurucu unsuru" olan Kürtler' in anadilde eğitim hakkından yoksun bırakılması, tarihsel ve toplumsal hakikatler açısından travmatik sonuçlar doğurmuştur. Bir halkın, kendi anadilinde eğitim hakkından mahrum bırakılıp, o anadili seçmeli ders kapsamında bir eğitim hizmeti olarak alması doğrusu trajik bir vakadır. Kürtçe seçmeli ders ortaokuldan itibaren başlayacak; MEB'in çalışmasına göre Kürtçe seçmeli ders, 5. sınıftan itibaren, yani ortaokulda başlayacak. Talim Terbiye Kurulu'nun çalışmayı tamamlamasının ardından Bakan Dinçer'e sunacağı programa, Dinçer onay verirse, müfredat ilkokulun son sınıfından, yani 4. sınıftan itibaren de başlayabilecek. Ancak planlamaların ortaokula göre yapıldığı ifade ediliyor.

Lozan Çekincesi: Türkiye'nin 2000 yılında imzaladığı ve 2003 yılında yürürlüğe koyduğu Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin 13. maddesine koyduğu çekince sebebiyle de anadilde eğitim yapması zor görünüyor. Türkiye bu sözleşmeye Lozan Anlaşması'nı gerekçe göstererek çekince koymuştu. Anayasa'nın 3. Maddesinde devletin resmi dilinin Türkçe olduğu, yine Anayasa'nın 42. maddesindeki uluslararası antlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türkçe' den başka hiçbir dilin, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına anadili olarak okutulamayacağı ve öğretilemeyeceği hükmü sebebiyle çekince koydu. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ek 1'deki Protokol'e de Türkiye tarafından çekince konulmuştur.

Uluslararası Hukuk Açısından Anadilin Kullanımı: Uluslararası hukuk açısından bugüne kadar bağlayıcı bir azınlık tanımı yapılamamıştır. Bu teknik bir zorluktan ziyade ülkelerin kendilerini azınlık tanımıyla bağlamak istememelerinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla dil haklarına kimlerin sahip olacağı da devletlerin takdir yetkilerinde kalmıştır. Dil hakları, bireyin bir dili kullanımına ilişkin hakları ifade eder. Bu hakların başka haklarla ilişkisi vardır. Dil hakları, ayırım yasağı, ifade özgürlüğü ve özel yaşama saygı gibi genel insan hakları standartlarından doğmuştur. Dili kullanım özgürlüğü, ifade özgürlüğü ile doğrudan ilgilidir.

Buna bağlamda;

1. Kürtçe “seçmeli ders” kapsamına alındığı (2012 / 2019) yılları arasında kaç öğrenci tarafından tercih edilmiştir?
2. Uluslararası hukuk açısından; Kürtçe’nin anadil kapsamında bir eğitim dili olarak okullarda öğretilmesine dönük bir çalışmanız var mı ve / veya olacak mı?
3. Kürt halkının nüfus yoğunluğunun olduğu illerde; anadilde eğitim verebilecek “pilot okul” uygulamasına ilişkin bir projeyi hayata geçirmek için bir girişimde bulunmayı düşünüyor musunuz?
4. Kendi anadilinde eğitim alan bir kuşağın; hem eğitim ve öğretim aldığı dönemde, hem de eğitimden sonraki yaşantısında daha başarılı olabileceği tezine katılır mısınız?
5. Kürtçe’nin anadil eğitimi kapsamında okutulabilmesi için hem anayasada, hem de uluslararası sözleşmelerde düzenleme yapılması gerekmektedir; bakanlığınıza bu vesileyle ulaşmış bir talep var mı ve / veya bir talep olursa elinizde bir yol haritası mevcut mu?
6. Kürtçe’nin “seçmeli ders” kapsamında okullarda okutuluyor olması; bu yöntemin Kürtçe’nin varlığını sürdürmesi için tek başına yeterli olmayacağına dair kaygılar mevcut; bu kaygıları önleyecek bir çözüm öneriniz var mı?